

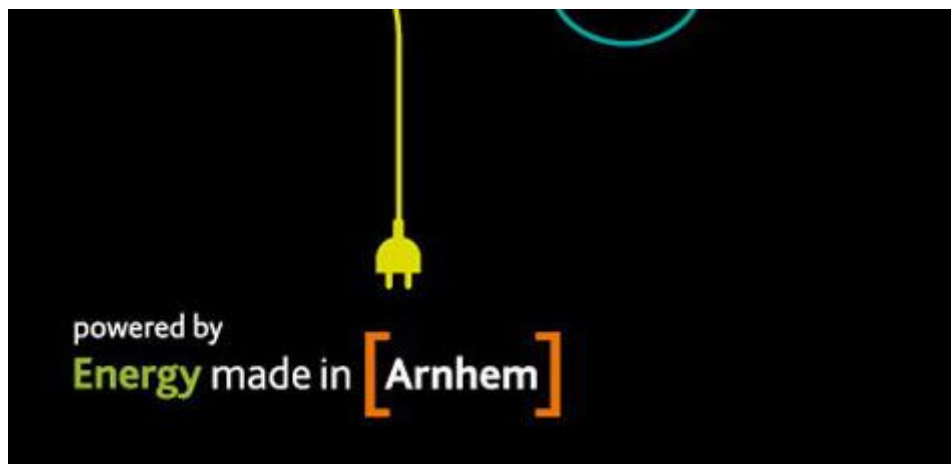

duurzaamplus.nl

zelfstandig, onafhankelijk en ter zake

Energy-made-in-Arnhem: duurzame overheid uit financiële noodzaak

Désirée Crommelin, 23/07/2013

IN ENERGY-MADE-IN-[ARNHEM] WERKEN BURGERS, ONDERNEMERS EN GEMEENTE SAMEN AAN EEN DUURZAAM ARNHEM. “Wij willen met z’n allen drie procent energie besparen en zeven procent energie zelf opwekken”, zo formuleert Margreet van Gastel, wethouder Ruimtelijke Ordening, Openbare Ruimte, Milieu, de lokale ambities. Politiek wellicht sexy, zeker voor een bestuurder van VVD-huize, maar wat is de rol van een gemeente in verduurzaming van de economie? Hoe helpt Arnhem haar ondernemers dit dan te verwezenlijken?

Local = het nieuwe global?

Is dit nu zo’n voorbeeld van local = het nieuwe global op bestuurlijk niveau? Helaas bezitten juist deze twee bestuurslagen geen wetgevende macht. Arnhem krijgt net als andere gemeenten bezuinigen gedictieerd door de landelijke overheid in Den Haag. Tegelijkertijd gooit daar het kabinet Rutte II steeds meer van zijn verantwoordelijkheden over de heg richting de gemeenten. Dus cynisch gezien kun je deze drang tot duurzaamheid van een gemeente een ordinaire vorm van kostbesparing noemen. Maar dan wel één met visie op de toekomstige duurzame en innovatieve lokale economie. Iets wat de huidige kabinet van VVD en PvdA nog niet door lijkt te hebben, nu zij aan de leiband van gevestigde (inter)nationale marktpartijen, een nationaal energie akkoord heeft gesloten.

Energy-made-in-[Arnhem], de vlag waaronder duurzaam Arnhem vaart, is ontleend aan het etiket made-in-[Arnhem] in producten van de Arnhemse modeopleiding ArtEZ. “Ik ben trots op dat devies en zijn oorsprong. Van initiatieven en plannen die aan de ArtEZ ontstaan, daar krijg je energie van! Ook dit jaar zet

ArtEZ met de modebiënnale MoBA, hét podium voor nationaal en internationaal toptalent uit de modebranche en mode-ondernemers, Arnhem als innovatief en creatief op de kaart.”

Arnhem bespaart twee miljoen met LED

Energietransitie is de spil waar het volgens Van Gastel om draait vandaag de dag. De gemeente zelf geeft het goede voorbeeld door op haar vastgoed zonnecellen aan te leggen. Een zichtbare gemeentelijke bijdrage aan Energy-made-in- [Arnhem]. “Onze duurzame aanpak als gemeente door over te gaan op LED-verlichting, zonnepanelen etc. begint vruchten af te werpen. Door die maatregelen neemt het energiegebruik, ondanks het groeiende aantal inwoners, in de stad af. “ Zo wordt de openbare verlichting op alle inlopende wegen naar Arnhem vervangen door LED-verlichting. “Dat levert ons als gemeente een besparing op van 48 procent. We zijn de eerste stad in Nederland die dit zo groots uitrolt. Ons energierekening is nu nog vier miljoen euro per jaar maar zal over zeven jaar, in 2020 de helft bedragen, dus zo’n twee miljoen euro. Zeker een welkome kostbesparing op de gemeentelijke begroting. ”

Duurzaamheidslening

De gemeente Arnhem biedt sinds kort een duurzaamheidslening voor haar burgers, die zelf zonnepanelen willen aanleggen. Het aantal zonnecellen neemt zo snel toe. Ook konden inwoners hun oude vervuilende brommer inruilen en met een subsidie van 750 euro een elektrische scooter kopen. “Die subsidie was in no time op”.

Parkeergelden voor verduurzaming?

Als lokale overheid beschikt de gemeente niet over fiscale mogelijkheden om ondernemers te helpen. Op de vraag of een doelheffing als ‘parkeergelden’ dan niet voor duurzame investeringen in schoon openbaar vervoer kan worden aangewend, is het antwoord luid en duidelijk: “Nee! Doelheffingen zijn voor de voorzieningen waarvoor ze geheven worden.” In Arnhem, vanouds her de stad met elektrische trolleybussen en die nu op schone stroom rijden, begint binnenkort een proef met een bus op waterstof. Daarnaast zet Arnhem met twintig andere gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen zich in voor groen gas. Bedrijven, die hun bestelbusjes op groen gas laten rijden, ook taxi’s komen hiervoor in aanmerking, krijgen subsidie. “Er is veel animo en ook deze subsidie gaat hard.”

“Wij wachten op vraag uit de markt.”

Bedrijfsterreinen voor schone ondernemers

Wat betreft het scheppen van een duurzaam ondernemersklimaat, wacht de gemeente op de vraag uit de markt. Maar is ‘overheid op afstand’ de meest effectieve houding voor een ambitieuze lokale overheid bij verduurzaming van de economie? “Gezien de door Den Haag opgelegde bezuinigingen kan de gemeente ondernemers slechts in natura faciliteren door bijvoorbeeld gelijkgezinde partijen bij elkaar te brengen of te bemiddelen bij huisvesting. Wat dat laatste betreft er is hier een leegstand van kantoren van ruim achttien procent.” Arnhem heeft met 100 bedrijven met duurzame

ambities een covenant gesloten. Het doel daarvan is een ondernemersklimaat te vestigen dat op basis van de vier O's: Onderwijs, Onderzoek, Overheid en Ondernemen op duurzaamheid is gericht.

Daarnaast heeft de gemeente twee bedrijfsterreinen aangewezen – Kleefse Waard en Arnhems Buiten – alleen voor energie- en milieutechnologiebedrijven of voor ondernemers die vanuit hun bedrijfsfilosofie bijdragen aan een duurzaam en schoon Arnhem.

“Die stapeling van duurzame initiatieven draagt beetje bij beetje bij de luchtkwaliteit van onze stad te verbeteren.”

Lid van energiecoöperatie RijnIJssel

De trend ‘Geen regent maar samen met de burger’ illustreert de wethouder van Milieu met het burgerinitiatief de Energiecoöperatie RijnIJssel, waarin de gemeente deelneemt als lid. Zij heeft in het pand van de coöperatie haar gemeentelijke loket voor energievraagstukken geopend. “Energiecoöperatie RijnIJssel is opgericht om een eigen windpark op te zetten. Zo’n windpark in stedelijk gebied vergt tijdrovende besluitvorming vanwege bestemmingsplannen, wet- en regelgeving etc. en daarover moet je als lokale autoriteit veel en goed informeren. Voor de goede orde: de gemeente Arnhem neemt niet deel in de exploitatie ervan. Van concurrentievervalsing is dus geen sprake”

“Het gemeentelijk beleid is gebouwd op twee pijlers: bewustwording en gedragsverandering.”

Lokaal versus Den Haag

Den Haag lijkt weinig oog te hebben wat er buiten het Haagse circuit speelt. Lijkt zelfs een *dédain* te hebben voor wat regionale en lokale bestuurslagen moeten opvangen. Want daar ziet de burger/kiezer dat grote vervuilende marktpartijen wel gesteund en geholpen worden, maar kleinschalige duurzame initiatieven geen gehoor vinden. In een tijd dat er van de burger veel gevraagd wordt waarvan hij het nut niet ziet, maar wel de gevolgen in zijn vervuilende leefomgeving, beschadigt de Haagse geloofwaardigheid.

Haagse ver-van-mijn-bed-show

Is het duurzame voorbeeld van Arnhem *A bridge too far* voor de Haagse VVD? Niet de eerste politieke partij die je op dit moment met duurzaamheid associeert. Het oprukkende klimaatprobleem is iets grensoverschrijdend en dus het zoeken naar oplossingen ook. Voor menigeen in Nederland is Den Haag een ver-van-mijn-bed-show als het gaat over luchtvervuiling, fijnstof in zijn leefomgeving. De kleinschaligheid van lokale overheid daarentegen juist niet. Die overheid is dichtbij en wordt door de burger op de problemen aangesproken. Echter deze politieke bestuurslaag heeft weinig of geen middelen om deze grensoverschrijdende problemen te bestrijden of op te lossen.

Wethouder Van Gastel beschouwt bewustwording en gedragsverandering een belangrijke taak van de lokale overheid om de leefomgeving te verbeteren. “Tot en met in Den Haag ben ik met die bewustwording en gedragsverandering bezig. Ik ben

van VVD-huize en met die kabinet zijn de lijnen om te lobbyen gelukkig kort.” Helpt dat in de uitvoering van het lokale duurzaamheidsbeleid van Arnhem? “Binnenkort komt een delegatie uit de VVD-fractie naar Arnhem en zal ik ze laten zien wat we doen, waar we tegenaan lopen wat betreft landelijke wet- en regelgeving, fiscale voorzieningen of subsidies. Die sluiten niet meer aan bij de huidige economische realiteit aan.”

www.arnhem.nl

Désirée Crommelin
©duurzaamplus.nl

illustratie ©Energy-made-in-Arnhem
foto Margreet van Gastel ©Peter Swart